

**ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
Academic Leadership of School Administrators Affecting
Learning Organizations in Schools under Office of Samut Songkhram
Primary Educational Service Area**

เพียงตะวัน อ้าวเจริญ^{1,*}, ณัฐวรรณ พุ่มตียิ่ง² และ พิชญภา ยืนยาว³

Piangtawan Aowcharoen ^{1,*}, Nuttawan Pumdeeying ² and Pitchayapa Yuenyaw ³

(วันรับบทความ : 4 มกราคม 2568/วันแก้ไขบทความ : 20 มีนาคม 2568/วันตอบรับบทความ : 24 มีนาคม 2568)

(Received Date : Jan 4th, 2025/ Revised Date : Mar 20th, 2025/ Accepted Date : Mar 24th, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ 3) วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำนวน 214 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายจำนวนตามที่ตั้งของอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.39$, S.D.= 0.42) ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}= 4.42$, S.D. = 0.48) ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}= 4.40$, S.D. = 0.42) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}= 4.38$, S.D. = 0.45) และคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}= 4.37$, S.D.= 0.50) ตามลำดับ 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.41$, S.D. = 0.41) ประกอบด้วย การเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X}= 4.46$, S.D. = 0.48) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}= 4.42$, S.D. = 0.49)

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹ Educational Administration, Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{2,3} Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

* ผู้ติดต่อหลัก Email: piangtawanmew@gmail.com

* Corresponding author Email: piangtawanmew@gmail.com

การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}= 4.40$, S.D. = 0.46) ความรอบรู้แห่งตน ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.46) และแบบแผนทางความคิด ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ (X_4) คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ (X_1) และบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ (X_3) ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (Y_{tot}) โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 72.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.65 + 0.58 (X_4) + 0.14 (X_1) + 0.13 (X_3)$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of academic leadership of school administrators; 2) study the level of learning organization of schools; and 3) analyze academic leadership of school administrators affecting learning organization of schools. This research was descriptive research. The samples were 214 teachers in the schools under the Office of Samut Songkhram Primary Educational Service Area, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The research results were as follows: 1) Overall and in specific aspects, the academic leadership of school administrators was at a high level ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.42), the specific aspects were academic leadership behavior ($\bar{X}= 4.42$, S.D. = 0.48), achievement in academic leadership work ($\bar{X}= 4.40$, S.D. = 0.42), roles of academic leaders ($\bar{X}= 4.38$, S.D. = 0.45), and characteristics of academic leaders ($\bar{X}= 4.37$, S.D. = 0.50), respectively. 2) Overall and in specific aspects, the learning organization in schools was at a high level ($\bar{X}= 4.41$, S.D. = 0.41), the specific aspects were team learning ($\bar{X}= 4.46$, S.D. = 0.48), building shared vision ($\bar{X}= 4.42$, S.D. = 0.49), systems thinking ($\bar{X}= 4.40$, S.D. = 0.46), personal mastery ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.46), and mental models ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.50), respectively. 3) The academic leadership of school administrators, in the aspects of achievement in academic leadership work (X_4), characteristics of academic leaders (X_1), and roles of academic leaders (X_3), affected the learning organization in schools, collectively predicting 72.30 % of the variance, with statistical significance at the .01 level. The regression equation was: $\hat{Y}_{tot} = 0.65 + 0.58 (X_4) + 0.14 (X_1) + 0.13 (X_3)$

Keyword : academic leadership, school administrator, learning organization

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้สามารถแข่งขันและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ในปัจจุบันระบบการศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว สถานศึกษาจึงต้องปรับตัวให้ทันองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้าน ภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาครูให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาโดยเฉพาะ โดยเฉพาะขอบข่ายงานและภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญและเป็นหัวใจในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา รวมไปถึงการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและยกระดับองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ Niyamapa (2018) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครู และการส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยการโน้มน้าวจูงใจหรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจ ตระหนักรวมพลัง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำทางวิชาการต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือความต้องการของผู้เรียน แนวคิดหรือทฤษฎีที่ช่วยอำนวยความสะดวกหรือผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน หรือแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อให้คนในองค์กรได้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ปัญหาหรือการพัฒนา จนก่อให้เกิดเป็นการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังที่ Senge (1990) ได้เสนอว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างเป็นระบบ (systems thinking) 2) ความรอบรู้แห่งตน (personal mastery) 3) แบบแผนทางความคิด (mental models) 4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (building shared vision) และ 5) การเรียนรู้เป็นทีม (team Learning) สอดคล้องกับ Ohjinda (2020) ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ผลการวิจัยพบว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การมีแรงจูงใจ 2) การมีโครงสร้างที่เหมาะสม 3) การมีบรรยากาศการทำงาน 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมของคนในองค์กร 5) การใช้เทคโนโลยี และ 6) การเรียนรู้เป็นทีม จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ที่เป็นส่วนช่วยให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ทำให้คนในองค์กรสามารถทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนเกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากที่สุด กล่าวได้ว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา

มีความจำเป็นที่สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำควรเป็นผู้จุดประกายหรือพยายามทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงดังที่ Tumpracha (2022) ได้สรุปว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความหมายและความสำคัญคือ บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีอิทธิพลในการนำหมู่คณะให้ร่วมกันทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาความรู้ สามารถกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนได้ ส่งเสริมให้เกิดการตั้งคำถาม อยากรู้อะไร มีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ กำหนดภารกิจของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดการหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการนิเทศการศึกษาและประเมินผลภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีหรือหมั่นฝึกฝนตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ อีกทั้งต้องเป็นผู้นำในการสร้างพลังเครือข่ายความร่วมมือเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ Watthanakasamsakul (2019) ได้อภิปรายผลการวิจัยว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy}=.906$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้กลยุทธ์มีความเป็นผู้นำและผู้บริหาร โดยการนำความรู้ทักษะต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ที่ได้กำหนดไว้ อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองและร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้วิสัยทัศน์ร่วมกันไปทิศทางเดียวกัน เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในทีมและคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาให้สูงขึ้นจากผลการอภิปรายจึงเห็นได้ว่าตัวผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการพัฒนาองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และนำผลลัพธ์ไปสู่ประสิทธิผลในการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้มีการส่งเสริมแนวคิดเรื่องการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผ่านวิสัยทัศน์และพันธกิจที่มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ แต่จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งยังขาดทักษะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ให้สามารถบริหารงานด้านต่าง ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม
3. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 578 คน

1.2 ตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970 as cited in Saengloetuthai, 2021) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) กระจายจำนวนตามอำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนและ และอำเภออัมพวา ได้ข้าราชการครูจำนวน 231 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ ตามแนวคิดของ Niyamapa (2018)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนทางความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้เป็นทีม ตามแนวคิดของ Senge (1990)

3. ระยะเวลาในการวิจัย

3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วง ระหว่าง เดือน มีนาคม พ.ศ.2567 ถึง เดือน สิงหาคม พ.ศ.2567

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการและองค์กรแห่งการเรียนรู้ แล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมนิยามตัวแปรและนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัยโดยผ่านคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำกระทงคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถามแล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

(Index of Item Objective Congruence : IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ได้ข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 86 ข้อ เป็นข้อคำถามภาวะผู้นำทางวิชาการจำนวน 48 ข้อ และข้อคำถามองค์กรแห่งการเรียนรู้จำนวน 38 ข้อ

4. แก้ไขข้อกระทงคำถามแล้วจัดแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามซึ่งไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (1970 as cited in Pasunon, 2014) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.90 และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเท่ากับ 0.91

7. ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง โดยผ่านการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 2) การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กร แห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy}) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Saengloetuthai (2021) และ 4) การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (stepwise multiple regression) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ และคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในภาพรวม

(n = 214)

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ	4.37	0.50	มาก	4
2	พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ	4.42	0.48	มาก	1
3	บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ	4.38	0.45	มาก	3
4	ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ	4.40	0.42	มาก	2
รวม		4.39	0.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.42) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.48) รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.42) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.45) และคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับสูงที่สุดรองลงมา คือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การคิดอย่างเป็นระบบ ความรอบรู้แห่งตน และแบบแผนทางความคิด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในภาพรวม

(n = 214)

ข้อ	การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การคิดอย่างเป็นระบบ	4.40	0.46	มาก	3
2	ความรอบรู้แห่งตน	4.39	0.46	มาก	4
3	แบบแผนทางความคิด	4.39	0.50	มาก	5
4	การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	4.42	0.49	มาก	2
5	การเรียนรู้เป็นทีม	4.46	0.48	มาก	1
รวม		4.41	0.41	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.41) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) การคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.46) ความรอบรู้แห่งตน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.46) และแบบแผนทางความคิด ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

(n = 214)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
Regression	3	26.65	8.88	182.25**	.00
Residual	210	10.24	0.49		
Total	213	36.89			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SE _b	t	Sig
ค่าคงที่	0.65		0.16	4.03**	.00
ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ(X ₄)	0.58	0.59	0.65	8.95**	.00
คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ(X ₁)	0.14	0.17	0.47	3.00**	.00
บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ(X ₃)	0.13	0.14	0.57	2.31**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.850   R² = 0.723   SEE. = 0.221

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ(X₄) คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ(X₁) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ(X₃) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.723 งานวิจัยนี้พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ และบทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสามารถทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 72.30 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสมการวิเคราะห์การถดถอยคือ $\hat{Y}_{tot} = 0.65 + 0.58(X_4) + 0.14(X_1) + 0.13(X_3)$

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ และคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามมีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ที่ส่งผลกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในงานวิชาการ อีกทั้งการสนับสนุนครูให้พัฒนาในวิชาชีพจากต้นสังกัดและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสถานศึกษา รวมไปถึงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามที่มีการจัดตั้งศูนย์วิทยากรและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่องานวิชาการของสถานศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการกับนักเรียนจนเกิดเป็นผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่พึงพอใจของสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Plubchim (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสนับสนุนครูให้พัฒนาตนเองและวิชาชีพ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรและการสอน การนิเทศ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการถึงการทำกิจกรรมหรือการส่งเสริมสภาพแวดล้อม บรรยากาศทางวิชาการสม่ำเสมอให้งานด้านวิชาการคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Parkmanont (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน และการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลของการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนผลงานทางวิชาการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่แสดงออกอย่างเห็นได้ชัดผ่านการบริหารจัดการงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การคิดอย่างเป็นระบบ ความรอบรู้แห่งตน และแบบแผนทางความคิด

ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2575 (2560) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย โดยมีคนทุกกลุ่มทุกกลุ่มเป้าหมายเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ให้คนทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถมีสมรรถนะเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพในโลกศตวรรษที่ 21 สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักยภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 6 เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งหมายพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2575 (2560) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษาให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรในการกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนาผู้เรียน และกำลังคนของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สนองตอบความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาและสังคมด้วยความรับผิดชอบมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาระบบการผลิตใช้และพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้อาสาสมัคร มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะเห็นได้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติทั้งสองยุทธศาสตร์มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มุ่งเน้นพัฒนาคนและหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะสามารถนำความรู้ มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป โดยสถานศึกษาจะไม่มีใครคนใดคนหนึ่งที่เป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เพียงเท่านั้นแต่สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ รวมถึงนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาครู ให้มีกระบวนการทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนครูในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ และสร้างความรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gavin (1998 as cited in Panphet, 2017) ได้ให้ทัศนะว่า การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หรือแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ซึ่งการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้และเห็นว่าองค์กรที่มีลักษณะในการสร้างแสวงหา ถ่ายโอนองค์ความรู้และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการเรียนรู้ และความรู้ใหม่ ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Dixon (1994 as cited in Panphet, 2018) กล่าวว่า การมีความรู้ที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้น คุณภาพทักษะความรู้ที่พนักงานมีจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์กรแห่งการเรียนรู้ยังให้ความสำคัญกับการแบ่งปันความคิดร่วมกัน มีความเชื่อ ความเข้าใจ ความเห็นร่วมกันที่ต้องมีการสืบค้นตรวจสอบและขยายความคิด ความเชื่อเหล่านี้ถือเป็นนิมิตเพื่อเกื้อหนุนการปฏิบัติการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามที่ปรากฏผลเรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ 2) คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ 3) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอภิปรายความผันแปรการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถรวมทำนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 1 ได้ร้อยละ 72.30 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทาง

วิชาการ และใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการ 2) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ 3) บทบาทหน้าที่ของผู้นำทางวิชาการ 4) ผลสัมฤทธิ์ของงานผู้นำทางวิชาการ อย่างน้อย 1 องค์ประกอบ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ในมาตราที่ 22 – 30 ที่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เน้นให้จัดการศึกษาที่ให้ความรู้ คุณธรรม และการบูรณาการให้มีความเหมาะสม จัดเนื้อหาสาระ การเรียนรู้และกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริม การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อให้การเรียนรู้ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยได้รับความร่วมมือจากหลาย หน่วยงาน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีการประเมินจัดทำหลักสูตรพัฒนาวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถบริหารจัดการการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของตนได้โดยสามารถ นำความรู้ ทักษะวิธีการ และประสบการณ์มาพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนงานในสถานศึกษา ส่งเสริมครูเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hallinger & Murphy (1985 as cited in Saimuang, 2022) ว่าการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษานั้นจะต้องมีความชัดเจน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน โดยให้ทีมงานมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Arunmek (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สามารถทำนายนายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้ร้อยละ 86.60 มีผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล

ผลการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามมีพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการที่สามารถแสดงออกถึงการ บริหาร จัดการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ มีความรู้และความสามารถที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ สามารถจัด กิจกรรมที่ส่งผลให้งานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพได้ มีผลสัมฤทธิ์ของงานที่ผู้นำทางวิชาการเป็นผู้นำในการ ดำเนินงาน โดยคำนึงถึงคุณภาพของนักเรียน ครู และสถานศึกษา พัฒนาอย่างหลากหลายด้านเป็นที่ยอมรับได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานโดยมีเป้าหมายให้เกิดคุณภาพกับผู้เรียน ผ่านการสนับสนุน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เสริมแรงใจ สร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ให้กับสถานศึกษา เป็น แบบอย่างที่ดีให้กับครูนำพาผลงานไปสู่คุณภาพทางวิชาการที่มีประสิทธิผล

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า การเรียนรู้เป็นทีมจัดได้ว่าเป็นการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อสถานศึกษา ผู้บริหารควรสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้เป็นทีม จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของครู ให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รักองค์กร เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกัน ในการกำหนดเป้าหมายหรือภาพในอนาคตของสถานศึกษาร่วมกัน เสริมสร้างให้ครูมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ชี้ให้มองเห็นถึงปัญหาข้อผิดพลาด และร่วมกันแก้ปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดควรส่งเสริมพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เพื่อสร้างคุณลักษณะในการแลกเปลี่ยนความคิดมุมมองในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการทำงาน สร้างแรงจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู

2. แบบแผนทางความคิดอยู่ในระดับมาก ที่น้อยที่สุดควรสนับสนุนให้ครูฝึกพิจารณา มุ่งมั่นในการหาคำตอบเพื่อสร้างแบบแผนทางความคิด เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนาและต่อยอดในการพัฒนาองค์กร

3. ควรส่งเสริมเร่งรัดให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้เป็นทีม

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ ดังนี้

1. ควรศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาต้นแบบแห่งการเรียนรู้ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ

3. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

Arunmek, K. (2021). *Instructional Leadership of School Administrator Affecting Learning Organization in School under the Secondary Educational Service Area Office 9* [Master of Education in Educational Administration, Silpakorn University].

Niyamapa, A. (2018). *Academic leadership New era executive potential*. Vista inter print.co,ltd.

Office of the Secretariat of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017 - 2036*.

<https://www.onec.go.th/index.php/book/bookview/1540>.

Ohjinda, N. (2020). *A Development of Learning Organization Model in the 21st Century for Small-Sized Schools under Regional Education Office No. 13* [Doctor of Philosophy, Buriram Rajabhat University].

- Panpetch, W. (2017). *Learning Organization in Watdonmanao School* [Master of Education in Educational Administration, Silpakorn University].
- Prakmanont, A. (2019). *Academic leadership of school administrators affecting competencies of teaching and learning management of private school teachers in Ratchaburi Primary Educational Service Area 2* [Master of Education Thesis in Educational Administration, Nakhon Pathom Rajabhat University].
- Pasunon, P. (2014). *Reliability of Questionnaire in Quantitative Research*. Faculty of Management Science, Silpakorn University.
- Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline : The art and practice of the learning organization*. Doubleday. [translated]
- Phopathanachai, N. (2021). *Learning Organization of Schools under the Supervision of Nong Khaem District Office* [Master of Education in Educational Administration, Rangsit University].
- Plabchim, P. (2016). *Administrators' academic leadership affecting school effectiveness under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2* [Master of Education Thesis in Educational Administration, Nakhon Pathom Rajabhat University].
- Praking W. (2018). *Learning organization and effectiveness of school under the Secondary Educational Service Area Office 4* [Master of Education in Educational Administration, Silpakorn University].
- Saengloetuthai J. (2021). *Educational research methods (revised edition)*. Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University.
- Saimuang, A. (2022). *Instructional Leadership and Academic Administration of School Administrators under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2* [Master of Education Thesis in Educational Administration, Yala Rajabhat University].
- Tumpracha, P. (2022). *Academic leadership affecting professional learning community of government teachers in secondary schools in Nakhon Pathom Province* [Master of Education Thesis in Educational Administration, Nakhon Pathom Rajabhat University].
- Wathanakasemsakul, S. (2019). *The relationship between academic leadership of school administrators and Learning organization of educational institutions in Yala Educational Service Area Office 3* [Master of Education Thesis, Hat Yai University].